

ПРОЦЕСУАЛЬНА РЕГЛАМЕНТАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАХИСНИКА ПІД ЧАС ЗАТРИМАННЯ НАРОДНОГО ДЕПУТАТА УКРАЇНИ ЗА ПІДОЗРОЮ У ВЧИНЕННІ ЗЛОЧИНУ

PROCEDURAL REGULATION OF THE DEFENCE COUNSEL'S ACTIVITIES DURING THE DETENTION OF A MEMBER OF THE UKRAINIAN PARLIAMENT ON SUSPICION OF COMMITTING A CRIME

Григорук В.О., аспірант кафедри кримінального процесу
Національна академія внутрішніх справ

Стаття присвячена висвітленню процесуальної регламентації діяльності захисника під час затримання народного депутата України за підозрою у вчиненні злочину. Актуальність дослідження зумовлена тим, що народні депутати відіграють ключову роль у формуванні законодавчої політики, і їх захист від неправомірних дій та забезпечення належної правової процедури у кримінальному провадженні є одним із першочергових завдань правової держави. Мета наукової статті виявляється у висвітленні та удосконаленні процесуальної регламентації діяльності захисника під час затримання народного депутата України за підозрою у вчиненні злочину. Під час дослідження було вирішено такі завдання: 1) висвітлено інститут «затримання у кримінальному провадженні»; 2) окреслено особливості затримання народного депутата України; 3) розкрито процесуальну участь захисника під час затримання народного депутата України. На підставі аналізу кримінального процесуального законодавства України автором зауважено, що якщо народного депутата України застали під час вчинення кримінального проступку, нетяжкого злочину, або тяжкого чи особливо тяжкого злочину, але не пов'язаного із застосуванням насильства, або такого, що спричинив загибель людини, то уповноважена службова особа не має права затримувати його без дозволу слідчого судді. Окрім цього у дослідженні вказано, що захисник повинен встановити психологічний контакт з клієнтом та наголосити, що отримана від нього інформація щодо обставин і його позиції у справі є конфіденційною та відноситься до адвокатської таємниці.

Автор, зокрема, дійшов висновку, що процесуальна регламентація діяльності захисника потребує удосконалення в частині його обов'язкового залучення під час затримання народного депутата України за підозрою у вчиненні злочину без дозволу слідчого судді. Залучення захисника одразу після затримання народного депутата України без дозволу слідчого судді сприяє ефективному захисту прав та свобод народного депутата України, адже в цьому процесі захисник одразу зможе з'ясувати чи було затримання законним і чи проведена процедура затримання відповідає встановленій Кримінальним процесуальним кодексом України.

Ключові слова: уповноважені службові особи, адвокат, кримінальне правопорушення, протокол, народні обранці.

The article is aimed at highlighting the procedural regulation of the defence counsel's activities during the detention of a Member of Parliament of Ukraine on suspicion of committing a crime. The relevance of the study stems from the fact that Members of Parliament (MPs) play a key role in shaping legislative policy, and their protection from unlawful actions and ensuring due process in criminal proceedings is one of the primary tasks of the rule-of-law State. The purpose of the article is to highlight and improve the procedural regulation of the defence counsel's activities during the detention of a Member of Parliament of Ukraine on suspicion of committing a crime. The study solved the following tasks: 1) the institution of "detention in criminal proceedings" was highlighted; 2) the peculiarities of the detention of a Member of Parliament of Ukraine are outlined; 3) the procedural participation of the defence counsel during the detention of a Member of Parliament of Ukraine was disclosed. Based on the analysis of the criminal procedure legislation of Ukraine, the author notes that if a Member of Parliament of Ukraine is caught committing a criminal offence, a minor crime, or a serious or especially serious crime, but not involving the use of violence or causing death of a human being, then the authorized official has no right to detain him/her without the permission of the investigating judge. In addition, the study states that the defence counsel should establish psychological contact with the client and emphasize that the information received from him/her regarding the circumstances and his/her position in the case is confidential and refers to the attorney-client privilege.

In particular, the author concludes that the procedural regulation of defence counsel's activities needs to be improved in terms of their mandatory involvement during the detention of a Member of Parliament of Ukraine on suspicion of committing a crime without the permission of the investigating judge. The involvement of a defence counsel immediately after the detention of a Member of Parliament of Ukraine without the investigating judge's permission contributes to the effective protection of the rights and freedoms of a Member of Parliament of Ukraine, since in this process the defence counsel will be able to immediately find out whether the detention was lawful and whether the detention procedure was in accordance with the procedure established by the Criminal Procedure Code of Ukraine.

Key words: authorised officials, attorney-at-law, criminal offence, protocol, Members of Parliament (MPs).

Вступ. Процесуальна регламентація діяльності захисника завжди привертає увагу як адвокатів-практиків, так і науковців, адже її дослідження дозволяє як розвивати способи, засоби та прийоми захисту визначених законодавством осіб, так і знаходити ті прогалини законодавства, які унеможливають здійснення ефективного захисту, надаючи при цьому рекомендації та пропозиції щодо їх усунення. Народні депутати відіграють ключову роль у формуванні законодавчої політики, і їх захист від неправомірних дій та забезпечення належної правової процедури у кримінальному провадженні є одним із першочергових завдань правової держави. У зв'язку з цим, діяльність захисника набуває особливого значення, адже вона спрямована на забезпечення законності та дотримання прав підозрюваного на кожному етапі кримінального процесу.

Важливість дослідження цього питання обумовлена ще й тим, що затримання народного депутата завжди привертає значну суспільну увагу та може мати неабиякі політичні наслідки. Тому, забезпечення прозорості та закон-

ності такої процесуальної дії є критично важливим для підтримання довіри громадськості до правової системи. У цьому контексті, роль захисника полягає не тільки в наданні кваліфікованої правової допомоги підозрюваному, але й у забезпеченні об'єктивності та неупередженості досудового розслідування. Тому **метою наукової статті** є висвітлення та удосконалення процесуальної регламентації діяльності захисника під час затримання народного депутата України за підозрою у вчиненні злочину.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до ч. 1 ст. 45 Кримінального процесуального кодексу України від 13 квітня 2012 року (далі – КПК України) захисником є «адвокат, який здійснює захист підозрюваного, особи, стосовно якої зібрано достатньо доказів для повідомлення про підозру у вчиненні кримінального правопорушення, але не повідомлено про підозру у зв'язку з її смертю, обвинуваченого, засудженого, виправданого, особи, стосовно якої передбачається застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру або вирішувалося

питання про їх застосування, а також особи, стосовно якої передбачається розгляд питання про видачу іноземній державі (екстрадицію)» [1]. Згідно з п. 5 ч. 1 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 5 липня 2012 року інститут захисту виявляється у забезпеченні прав, свобод і законних інтересів вищенаведених суб'єктів [2]. Тобто у контексті дослідження адвокат який бере участь у кримінальному провадженні як захисник зобов'язаний забезпечити захист прав, свобод і законних інтересів народного депутата України під час його затримання за підозрою у вчиненні злочину.

З метою забезпечення об'єктивних висновків дослідження необхідно визначити його завдання за такою системою: 1) висвітлити інститут «затримання у кримінальному провадженні»; 2) окреслити особливості затримання народного депутата України; 3) розкрити процесуальну участь захисника під час затримання народного депутата України.

Затримання особи є одним із видів заходів забезпечення кримінального провадження та одночасно тимчасовим запобіжним заходом. Порядок його проведення передбачено як міжнародними правовими актами (ст. 5 Європейської конвенції з прав людини від 4 листопада 1950 року, ст. 9 Міжнародного пакту про громадянські та політичні права від 16 грудня 1966 року), так і національним законодавством (ст. 29 Конституції України, ст. 131, 188–191, 207–213, 298-2, 582, глава 41 КПК України тощо) [3, с. 22].

У абз. 4 п. 6 Рішення Конституційного Суду України у справі № 1-15/2003 від 26 червня 2003 року зазначено, що затримання – це тимчасовий запобіжний кримінально-процесуальний та адміністративно-процесуальний заходи, застосування яких обмежує право на свободу та особисту недоторканність індивіда [4].

Аналіз КПК України надає підстави виділити такі види затримання:

1. Затримання з метою приводу на підставі ухвали слідчого судді, суду (ст. 188–191 КПК України).

2. Затримання особи без попередньої ухвали слідчого судді, суду:

2.1. Законне затримання (ст. 207 КПК України).

2.2. Затримання уповноваженою службовою особою (особи правоохоронних органів, які наділені функціями щодо затримання правопорушника) (ст. 208, 298-2, 582, 628 КПК України).

2.3. Затримання особи на території дипломатичних представництв, консульських установ України, на повітряному, морському чи річковому судні, що перебуває за межами України під прапором або з розпізнавальним знаком України, якщо це судно приписано до порту, розташованого в Україні (глава 41 КПК України).

Наразі у науці чимало визначень поняття «затримання», водночас вважаємо за необхідне підтримати точку зору М. М. Потоцького, який у дисертаційному дослідженні дійшов висновку, що затримання особи за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення – це «короткостроковий захід законного примусу, що спрямований на забезпечення належної поведінки, реалізується представниками держави та цивільними особами шляхом обмеження права на свободу за наявності підозри щодо скоєння будь-якого кримінального правопорушення (незалежно від суворості санкції), підлягає обов'язковій анкетній чи позаанкетній фіксації та забезпечується прокурорським наглядом і судовим контролем» [5, с. 220]. На думку Ю. В. Лук'яненка та О. О. Юхна, затримання має примусовий характер, що виявляється у забезпеченні участі особи в кримінальному провадженні, зупиненні продовження злочинної діяльності, а також усуненні перешкоди у встановленні обставин вчиненого кримінального правопорушення. Після чого вони наголосили, що такі ознаки виходять поза межі сутності слідчих (розшукових) дій, унаслідок чого затримання особи є тимчасовим запобіжним заходом [6, с. 50]. Не можемо повністю погоди-

тись з їх думкою, адже примус притаманний не лише запобіжним заходам, а і окремим слідчим (розшуковим) діям (обшук (ст. 234–236 КПК України), освідування особи (ст. 241 КПК України), отримання зразків для експертизи (ст. 245 КПК України)).

Аналіз кримінального процесуального законодавства свідчить, що кримінально процесуальною метою затримання є: привід для забезпечення участі у розгляді клопотання про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою; припинення вчинення чи замаху на вчинення кримінального правопорушення; задля забезпечення притягнення особи, яка вчинила кримінальне правопорушення до кримінальної відповідальності в міру своєї вини; для забезпечення видачі (екстрадиції) особи, яка вчинила кримінальне правопорушення за межами України відповідно до закону; досягнення дієвості кримінального провадження. Поряд з цим слушною видається думка А. М. Мельник, що затримання особи лише заради з'ясування її причетності до злочину і вирішення питання про застосування до неї запобіжного заходу, за відсутності бажання у затриманого переховуватися, продовжувати злочинну діяльність чи переховувати (знищити) докази, не є виправданим [7, с. 24].

До ознак затримання особи за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення відносяться: законність примусу, спрямованість на забезпечення належної поведінки; обмеження права на свободу; уповноважені та не уповноважені суб'єкти застосування (у порядку ст. 207 КПК України – будь-яка особа, а в інших випадках особи, які мають право на затримання відповідно до закону); обмеженість тривалості; незалежність від суворості санкції; анкетна та позаанкетна фіксація; прокурорський нагляд; судовий контроль [5, с. 40–67].

Незважаючи на таку широту регулювання інституту затримання у кримінальному провадженні, в абз. 2 ч. 1 ст. 207 та абз. 2 п. 4 ст. 208 КПК України визначено, що особливості затримання окремої категорії осіб визначаються главою 37 КПК України. Так, клопотання про дозвіл на затримання, обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою обмежують права і свободи народного депутата України, розгляд яких віднесено до повноважень слідчого судді, мають бути погоджені Генеральним прокурором (особою, що виконує обов'язки Генерального прокурора). Розгляд таких клопотань здійснюється слідчим суддею, в межах територіальної юрисдикції якого знаходиться орган досудового розслідування, а в кримінальних провадженнях щодо злочинів, віднесених до підсудності Вищого антикорупційного суду, – слідчим суддею Вищого антикорупційного суду. Також такі клопотання розглядаються за обов'язкової участі народного депутата України. Обов'язок завчасного повідомлення народного обранця про розгляд вказаного клопотання покладений на слідчого суддю. Якщо народний депутат України без поважної причини не прибув на судові засідання або не повідомив про причини своєї відсутності, таке клопотання може розглядатися без участі народного депутата України [1].

Без дозволу слідчого судді, винесеного на підставі клопотання, погодженого Генеральним прокурором (особою, що виконує обов'язки Генерального прокурора), дозволяється затримання народного депутата України лише у разі, якщо останнього застали під час вчинення або безпосередньо після вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину, пов'язаного із застосуванням насильства, або такого, що спричинив загибель людини. Орган або посадові особи, які затримали народного депутата України, повідомили йому про підозру або застосували до нього запобіжний захід, або здійснили інші слідчі (розшукові) дії (крім обшуку та негласних слідчих (розшукових) дій), зобов'язані негайно, але не пізніше 24 години з моменту вчинення таких дій, повідомити про це Голову Верховної Ради України. У разі вчинення таких дій стосовно

Голови Верховної Ради України орган або посадові особи зобов'язані негайно, але не пізніше 24 години з моменту їх вчинення, повідомити про це Першого заступника Голови Верховної Ради України. Ухвали за результатами розгляду таких клопотань можуть бути оскаржені в апеляційному порядку у випадках, передбачених КПК України [1]. Вказане свідчить, що якщо у ст. 482-2 КПК України передбачені певні особливості процесуального порядку затримання народного депутата України, то ця норма є спеціальною та переважає над загальним порядком кримінального процесуального затримання (загальною нормою). Тобто відбувається застосування загального порядку кримінального процесуального затримання, але враховуючи при цьому особливості ст. 482-2 КПК України.

У своєму Рішенні Конституційний Суд України у справі за № 3-в/2001 від 11 липня 2001 року зауважив, що недоторканність певної категорії посадових осіб – це не їх привілей; вона пов'язана з виконанням ними важливих державних функцій, а тому відповідно до Конституції України і міжнародно-правових зобов'язань України не може розглядатися як гарантія їх безкарності. Недоторканність народних депутатів України, Президента України, суддів передбачає лише спеціальні умови притягнення їх до кримінальної відповідальності [8, с. 5].

Вищевикладений аналіз кримінального процесуального законодавства свідчить, що особливості процедури затримання народного депутата України виявляються в тому, що клопотання про дозвіл на затримання має бути погоджено Генеральним прокурором (особою, що виконує обов'язки Генерального прокурора). Затримання народного обранця в порядку ст. 208 КПК України дозволяється лише якщо останнього застали під час вчинення або безпосередньо після вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину, пов'язаного із застосуванням насильства, або такого, що спричинив загибель людини [1]. Також одразу після затримання народного депутата України уповноважені особи зобов'язані протягом двадцяти чотирьох годин повідомити про це Голову Верховної ради України тощо.

Розглянувши поняття, ознаки та мету кримінального процесуального затримання та особливості затримання народного депутата України перейдемо до розгляду участі захисника у цьому процесі, який має забезпечити ефективну реалізацію функції захисту. Захисник паралельно органів досудового розслідування проводить своє, так зване, розслідування задля визначення обставин справи, які можуть вказувати на виключення одного із порушень в якому підозрюється народний депутат України (за відсутності складу такого кримінального правопорушення) за можливості знайдення справжніх свідків події. Під час судового розгляду захисник може зрівняти ті обставини справи, які висвітлені стороною обвинувачення, і довести суду їх неспівпадіння, що вказуватиме на відкидання основної версії сторони обвинувачення у вчиненні кримінального правопорушення обвинуваченим [9, с. 663]. Як слушно зауважує О. Г. Шнягін, здійснення функції захисту має постійний, систематичний характер та відбувається протягом всього кримінального провадження, крім випадків коли підозрюваний (обвинувачений) категорично відмовляється давати показання, приймати участь у процесуальних діях, захищатися особисто і не бажає мати захисника, а участь останнього не є обов'язковою. Така функція має об'єктивний характер, зумовлений потребами кримінального провадження [10, с. 41].

У кримінальних провадженнях стосовно народних депутатів України надзвичайно важливим є початковий етап розслідування, оскільки від характеру та послідовності процесуальних дій на цьому етапі залежить повнота збирання вихідної інформації про подію, закріплення інших об'єктивних і суб'єктивних обставин, що складають предмет доказування [11, с. 90]. Захисник обов'язково має брати участь на початковому етапі досудового розслі-

дування щодо народного депутата України, адже, в першу чергу, його участь забезпечить органи досудового розслідування від порушень, які вони можуть допустити, ще не володіючи всією ситуацією на цьому етапі [9, с. 665].

Зважаючи на те, що затримання особи без ухвали слідчого судді супроводжується більшим ризиком порушення її прав та свобод, ніж з такою ухвалою, розглянемо детальніше участь захисника під час затримання уповноваженою особою народного депутата України без ухвали слідчого судді за підозрою у вчиненні злочину. Як уже згадувалось, народного депутата України дозволяється затримувати лише якщо його застали під час вчинення або безпосередньо після вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину, пов'язаного із застосуванням насильства, або такого, що спричинив загибель людини [1]. Тобто якщо народного обранця застали під час вчинення кримінального проступку, нетяжкого злочину, або тяжкого чи особливо тяжкого злочину, але не пов'язаного із застосуванням насильства, або такого, що спричинив загибель людини, то уповноважена службова особа не має права затримувати його без ухвали слідчого судді. Така гарантія є доволі виправданою, зважаючи на повноваження народного депутата України, які передбачені ст. 85 Конституції України, якими, зокрема, є: «1) внесення змін до Конституції України в межах і порядку, передбачених розділом XIII цієї Конституції; 2) призначення всеукраїнського референдуму з питань, визначених статтею 73 цієї Конституції; 3) прийняття законів; 4) затвердження Державного бюджету України та внесення змін до нього, контроль за виконанням Державного бюджету України, прийняття рішення щодо звіту про його виконання; 5) визначення засад внутрішньої і зовнішньої політики, реалізації стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору та ін.» [12]. Водночас, переконані, що для забезпечення повноцінного захисту народного депутата України від незаконного кримінального переслідування, в тому числі і затримання та забезпечення дотримання уповноваженими службовими особами належної кримінальної процесуальної процедури під час досудового розслідування, вказаної гарантії недостатньо. Як покаже практика викладені ризики мінімізуються за рахунок участі захисника під час затримання особи. Зважаючи на це, пропонуємо передбачити у КПК України положення, яке б забезпечило обов'язкову участь захисника під час затримання народного депутата України без дозволу слідчого судді.

Звернемо увагу на окремі етапи участі захисника під час затримання народного депутата України за підозрою у вчиненні злочину. Отримавши повідомлення Центру з надання безоплатної правничої допомоги про затримання особи, адвокат протягом однієї години (а у виняткових випадках – протягом шести годин) з'являється до службової особи, що здійснила затримання, чи підрозділу органу досудового розслідування, до якого доставлено затриману особу [13]. Після прибуття адвокат пред'являє уповноваженим службовим особам, що здійснили затримання відповідні документи, які підтверджують, що він має право здійснювати захист у кримінальному провадженні (ст. 50 КПК України). У разі створення фактичних перешкод для допуску у справу адвокат повинен: а) зафіксувати свою явку до слідчого у журналі реєстрації відвідувачів у черговій частині; б) негайно проінформувати про це Центр з надання безоплатної правничої допомоги; в) подати слідчому відповідне клопотання про надання зустрічі із підзахисним та ознайомлення з матеріалами розслідування; г) подати скаргу на незаконні дії відповідних осіб (у разі відмови в задоволенні клопотання) [14, с. 9].

Адвокат, який був допущений як захисник у кримінальне провадження повинен забезпечити реалізацію права на конфіденційне побачення з народним депутатом

України. Під час такого побачення захисник: роз'яснює народному обранцю його права і обов'язки у кримінальному провадженні; з'ясовує чи проводився за його відсутності обшук затриманої особи, якщо так, то запитує за порядок дій уповноважених суб'єктів, перевіряючи таким чином їх правомірність; чи проводився за його відсутності обшук або огляд житла затриманої особи (включаючи службові кабінети чи інші подібні приміщення), якщо так, то запитує за порядок дій уповноважених суб'єктів; чи робив підзахисний або інші особи, у присутності яких проводилися затримання та обшук, заяви та чи були вони занесені до протоколу; чи наявні у нього документи з обмеженим доступом; чи вимагали уповноважені особи отримати інформацію з обмеженим доступом від підзахисного, яка не пов'язана із обставинами затримання та чи була вона розголошена; з'ясовує чи наявні в ситуації обставини, які пов'язані з політичним переслідуванням клієнта тощо. Встановлюючи психологічний контакт з народним обранцем захисник повинен наголосити, що отримана від нього інформація щодо обставин і його позиції у справі є конфіденційною та відноситься до адвокатської таємниці. В ході конфіденційного побачення захиснику доцільно скласти протокол інтерв'ю з клієнтом.

Внаслідок з'ясування обставин, які свідчать про незаконне затримання народного депутата України, захисник має керуватися вимогами ст. 42, 206, 208, 482-2 КПК та звертатися з відповідною скаргою до слідчого судді,

використовуючи при цьому посилання на Європейську конвенцію з прав людини і практику Європейського суду з прав людини, яка є джерелом права [14, с. 11; 15, с. 142–145].

Висновки. Таким чином, процесуальна регламентація діяльності захисника потребує удосконалення в частині його обов'язкового залучення під час затримання народного депутата України за підозрою у вчиненні злочину без дозволу слідчого судді, адже це забезпечить додаткову гарантію захисту прав та свобод народного депутата України, зважаючи на його професійну діяльність.

Залучення захисника одразу після затримання народного депутата України без дозволу слідчого судді сприяє ефективному захисту прав та свобод народного депутата України, адже в цьому процесі захисник одразу зможе з'ясувати чи було затримання законним і чи проведена процедура затримання відповідає встановленій Кримінальним процесуальним кодексом України. У разі виявлення порушень уповноваженими службовими особами під час затримання народного депутата України, захисник зобов'язаний вжити всіх необхідних заходів, передбачених кримінальним процесуальним законодавством України (забезпечити: фіксацію таких порушень у протоколі затримання особи, подання відповідних заяв та клопотань до протоколу, фіксацію таких порушень за допомогою технічного засобу на відповідний носій, але з дозволу слідчого чи прокурора; звернутися зі скаргою до прокурора, слідчого судді).

ЛІТЕРАТУРА

1. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. *Верховна Рада України* : [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.
2. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 5 лип. 2012 р. № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>.
3. Захарко А. В., Рогольська В. В., Солдатенко О. А. та ін. Затримання у кримінальному провадженні : навч. посіб. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 224 с.
4. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 56 народних депутатів України про офіційне тлумачення положень ч. 1, 3 ст.80 Конституції України, ч. 1 ст. 26, ч. 1, 2, 3 ст. 27 Закону України «Про статус народного депутата України» та за конституційним поданням Міністерства внутрішніх справ України про офіційне тлумачення положення ч. 3 ст. 80 Конституції України стосовно затримання народного депутата України (справа про гарантії депутатської недоторканності) : Рішення Конституційного суду України від 26 черв. 2003 р. № 12-рп/2003. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v012p710-03#Text>.
5. Потоцький М. М. Затримання особи за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення : дис. ... д-ра філософ. : 081 – Право Кропивницький. 2022. 275 с. URL: https://dnuvs.ukr.education/wp-content/uploads/2022/09/dysertacziya__rotoczkyj.pdf.
6. Лук'яненко Ю. В., Юхно О. О. Затримання особи як захід забезпечення кримінального провадження : монографія. Харків : Панов, 2016. 264 с.
7. Мельник А. М. Забезпечення прав затриманого : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2015. 229 с.
8. Узагальнення практики розгляду Вищою радою правосуддя подань про надання згоди на затримання, утримання під вартою чи арештом суддів у 2016–2021 роках. *Вища рада правосуддя* : [сайт]. Київ. 2022. 38 с.
9. Григорук В. О. Сутність функції захисту на початку досудового розслідування щодо народного депутата України. *Аналітично-порівняльне правознавство*. № 2. 2024. С. 661–668.
10. Шнягін О. Г. Реалізація функції захисту в кримінальному процесі України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ. 2010. Нац ун-т Державної податкової служби України. 215 с.
11. Танривердїєв Х. М. Досудове розслідування у кримінальних провадженнях щодо народних депутатів України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ. 2020. 269 с. URL: <https://elar.naiu.kiev.ua/server/api/core/bitstreams/6b8dc30d-1125-4c63-900c-c347455bceec/content>.
12. Конституція України : Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
13. Про затвердження Порядку інформування центрів з надання безоплатної правничої допомоги про випадки затримання, адміністративного арешту або застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою : Постанова Кабінету Міністрів України від 28 груд. 2011 р. № 1363. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1363-2011-%D0%BF#Text>.
14. Методичні рекомендації для адвокатів щодо здійснення захисту, гарантованого державою: Дії захисника при затриманні особи за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення. Книга перша. І. Вань, А. Вишневський та ін. Харків : Фактор, 2015. 64 с. URL: <https://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/guidelines/guideline-detention-on-suspicion-criminal-offense.pdf>.
15. Гвоздюк В. В. Практика Європейського суду з прав людини як джерело права під час проведення слідчих (розшукових) дій. *Актуальні питання криміналістики та судової експертизи* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 19 листоп. 2020 р.). Київ, 2020. С. 142–145. URL: <http://elar.naiu.kiev.ua/jspui/handle/123456789/17942>.